

LEKGETHO LA NAKWANA

Ke eng?

Lekgetho la nakwana ha se lekgetho le leng le ka thoko. Ke mokgwa wa ho lefa lekgetho le lokelang ho leshwa, ho netefatsa hore molefalekgetho ha a lefe bokaalo bo boholo ka nako ya hlahlobo, sekoloto sa lekgetho se phatlalatswa le selemo se amehang sa hlahlobo. Le hloka hore molefalekgetho a lefe bonnyane mekgahlelo e mmedi ya bokaalo pele ho nako selemong sa hlahlobo ho bapa le lekeno le lefisiwang lekgetho le akantsweng. Tefo ya boraro ke ya boikgethelo ka mora mafelo a selemo sa lekgetho, empa le ha ho le jwalo, pele ho ntshuwa hlahlobo ya sekoloto sa ho Qetela, e sebetswa hodima hlahlobo mme ditefo di tla tloswa kgahlano le sekoloto sa lekgetho la tlwaelo se amehang selemong seo sa hlahlobo.

E tobile mang?

Motho ofe kapa ofe ya fumanang lekeno (kapa eo lekeno le hlomelang ho yena) ntle le moputso, ke molefalekgetho wa nakwana. Molefalekgetho wa nakwana o hlaloswa serapeng sa 1 sa Sejule ya Bone ya Molao wa Lekgetho la Lekeno, wa Nomoro ya 58 wa 1962, e le ofe kapa ofe wa tse latelang -

- motho ho ya ka tlhaho ya fumanang lekeno, ntle le la moputso kapa alawense kapa tjehelete e lefelliwang pele ho latela ka moo ho boletsweng ka teng karolong ya 8(1);
- khampani; kapa
- motho ya boleletsweng ke Khomeshenara hore ke molefalekgetho wa nakwana.

Tse qheletsweng ka thoko tsa ho se be molefalekgetho wa nakwana di hlaloswa e le dife kapa dife ya tse latelang -

- mekgatlo e tswelang setjhaba molemo e tijaetsweng monwana kapa dihlopha tsa boikgathollo;
- makgotla a taolo ya bodulo, dikhampani tsa karolelano ya boloko kapa mekgatlo e itseng ya batho; le
- batho ba sa angweng ke ho lefa lekgetho la nakwana, e leng:
  - Bao e seng baahi empa e le beng ba dikepe kapa difofane kapa ba hirisa ka tsona;
  - Motho ofe kapa ofe ho ya ka tlhaho ya sa fumanang lekeno la ho tsamaisa kgwebo efe kapa efe - ha feela e le hore lekeno le lefisiwang lekgetho la motho ya jwalo le ka se fete moedi wa lekgetho (bakeng sa selemo sa lekgetho sa 2017: balefalekgetho ba ka tlase ho dilemo tse 65 - R75 000; dilemo tse 65 ho isa ho tse ka tlase ho 75 - R116 150 mme dilemo tse 75 le ho feta - R129 850); kapa lekeno le lefisiwang lekgetho la motho ya jwalo (le fumanang ho tswa ho tswala, di-dividente tsa matjhabeng le ho rentiswa ha thepa e sa tsamayeng) le ka se fete R30 000;

Hlokomela: Dikhampani tsona di wela hanghang mokgwatshebetsong wa lekgetho la nakwana. Ha ho hlokehe boingodiso kapa ho phumulwa ha boingodiso ba semolao ho ba molefalekgetho wa nakwana. Ebang molefalekgetho a angwa ke lekgetho la nakwana, seo a lokelang ho se etsa feela ke ho kopa le ho nehelana ka kgutliso ya IRP6 ka eFiling.

Ke mehato efe eo ke tlamehang ho e nka ho sebetsa palo ya bokaalo bo kolotwang?

Bokaalo ba lekgetho la nakwana le kolotwang bo sebetswa ho ipapisitse le lekeno le akantsweng le lefisiwang lekgetho bakeng sa selemo seo se itseng sa hlahlobo, tjena:

- Nako ya Pele:
  - Halofo ya paloyohle ya lekgetho le akantsweng la selemo kaofela;
  - Ho fokoditswe lekgetho la mosebetsi la nako ena (dikgwedi tse 6);
  - Ho fokoditswe dikhrediti dife kapa dife tse dumellehileng tsa lekgetho la matjhabeng tsa nako ena (dikgwedi tse 6).
- Nako ya Bobedi:
  - Paloyohle ya lekgetho le akantsweng la selemo kaofela;
  - Ho fokoditswe lekgetho la mosebetsi le lefilweng selemo kaofela;
  - Ho fokoditswe dikhrediti dife kapa dife tse dumellehileng tsa lekgetho la matjhabeng tsa selemo kaofela;
  - Ho fokoditswe bokaalo bo lefilweng ba nako ya pele ya nakwana.
- Nako ya Boraro (boithaopo):
  - Paloyohle ya lekgetho le akantsweng la selemo kaofela;
  - Ho fokoditswe lekgetho la mosebetsi le lefilweng selemo kaofela;

- Ho fokoditswe dikhrediti dife kapa dife tse dumellehileng tsa lekgetho la matjhabeng tsa selemo kaofela;
- Ho fokoditswe bokaalo bo lefilweng ba nako ya pele le ya bobedi ya lekgetho la nakwana.

Ho fumana lesedi le fetang lena le mabapi le ka moo o ka sebetsang palo ya bokaalo bo kolotwang, [tobetsa mona](#).

E lokela ho leshwa jwang?

SARS e tsebisitse ka dipheleho lekgethong la nakwana tse amang tsela eo balefi ba lekgetho la nakwana ba faelang dikgutliso tsa bona tsa IRP6 kateng. Ka ha bongata ba balefalekgetho ba nakwana ba etsa dinyehelo tsa bona ka mokgwa wa elektronike, SARS ha e sa tla romela dikgutliso tsa IRP6 ho balefalekgetho ba nakwana ka poso mme ha di sa tla fumaneha le websaeteng ya SARS. Jwale o se o tla koptjwa ho romela IRP6 ya hao ka tshebediso ya e meng ya mekgwa e latelang ka tlase:

- Ingodisetse [SARS eFiling](#). eFiling e o dumella ho fumana kgutliso ya IRP6 ya hao le hore o etse nyehelo ya hao le diefo inthaneteng, sena se netefatsa hore dinako tsa hlahlobo le tsa ditefo tsa pusetso di a potlaka. O ka ingodisa hang feela bakeng sa makgetho ohle a fapaneng ka ho sebedisa [mokgwatshebetso wa lesedi la tlelaente](#).
- Ebang o se o ntse o le eFiler, tlatsetsa feela ka profaele ya hao ya lekgetho la nakwana hore o tle o tsebe ho fihlella le ho faela kgutliso ya hao ya IRP6 inthaneteng.
- Letsetsa SARS Contact Centre ho 0800 00 SARS (7277) kapa kopa kgutliso ya IRP6 kapa o fumane tse fetang mona tse mabapi le motjha ona o motjha wa Lekgetho la Nakwana.
- Etela [lekala le haufi le wena la SARS](#) moo basebetsi ba rona ba tlang ho o thusa ho tlatsa le ho romela IRP6 ya hao ka mokgwa wa elektronike.

E lokela ho leshwa neng?

- Tefo ya pele ya lekgetho la nakwana e tlameha ho etswa dikgweding tse tshelala tsa ho qala ha selemo sa hlahlobo bakeng sa 31 Phato kapa dikgweding tse tshelala ka mora ho fela ha letsatsi le tjaetsweng monwana la selemo sa ditjhelete.
- Tefo ya bobedi e tlameha ho etswa ho eso fete letsatsi la ho qetela la tshebetso la selemo sa hlahlobo se felang ka la 28/29 Hlakola.
  - Ebang molefalekgetho wa nakwana a sa nehelane ka kgutliso ya lekgetho la nakwana dikgweding tse nne ka mora letsatsi la ho qetela la hlahlobo, molefalekgetho eo wa nakwana o tla nkuwa a nehelane ka kakanyo ya bokaalo ba lekeno le lefiswang lekgetho la ha ho letho.
  - dikgweding tse nne tsa selemo sa hlahlobo, moo selemo sa hlahlobo se felang ka Hlakola.
- Tefo ya boraro ke ya boithaopo mme e ka etswa:
  - dikgweding tse tshelala tsa selemo sa hlahlobo, ka ho fapana.

Keletso ya Bohlokwa: Hopola hore ha o etsa nyehelo ya hao ka nako, o netefatsa hore o ba le nyehelo a se nang tshitiso. Dinyehelo tse morao ho nako di ka qetella di o baketse dikotlo le tswala.